

N:o 240.

Af herr **C. Faxe**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om beskattning af socker.

Jag anser, att uti det genom Kungl. Maj:ts nådiga proposition n:o 76 framlagda förslag till förordning om beskattning af socker innehållas åtskilliga bestämmelser, som lämpligen torde kunna försvinna eller ock affattas på annat sätt.

§ 4 innehåller bestämmelse om huru skall tillvägagås vid export af socker. Uti Brüsselkonventionen har Sverige lyckats förvärfva sig en undantagsställning just med villkor, att export icke äger rum. Då jag anser, att det vore farligt för vår svenska sockerindustri att äfventyra denna undantagsställning, anser jag, att bestämmelsen bör helt och hållet utgå.

I § 5 bestämmes, att de inhemska fabrikerna icke skola få åtnjuta anstånd med skattens erläggande mer än två månader, men att importör af utländskt socker skall erlägga skatten på samma gång som tullen erlägges. Genom att upplägga sockret på nederlag och betala nederlagsavgift för tullbeloppet får importören tre månaders kredit äfvenledes å skattebeloppet, å hvilket dock någon nederlagsavgift icke synes komma att erläggas. Jag anser, att samma betalningsanstånd, som kommer importören till godo, äfven bör lämnas den inhemska tillverkaren.

§§ 10 och 11 innehålla bestämmelserna om huru fabriker skola inrättas till beredande af möjlighet för bevakning. Uti det förslag till förordning om beskattning af socker, som såsom reservation åtföljde det af kommitterade den 17 maj 1904 afgifna betänkande, innehållas samma bestämmelser äfvenledes i §§ 10 och 11, men är i princip en viktig förändring vidtagen. Kommitterade hafva, säkerligen på grund af att samtliga svenska råsockerfabriker äro byggda utan hänsyn till möjligheten af

införande af konsumtionsbeskattning, föreslagit, att bevakningen skulle förläggas utikring fabrikerna, hvarigenom tillverkarne blefve i tillfälle att, så litet som möjligt hindrade af kontrollföreskrifter, bedrifva sin tillverkning. Den kungl. propositionen däremot förlägger kontrollen inuti fabriken, hvilken fördelas i två afdelningar, den ena bevakad, den andra obevakad. Härigenom skulle emellertid för tillverkarne åstadkommas många svårigheter. Särskild kontroll måste införas beträffande det socker, som i saften kommer att omsmältas, hvilket ifrån det s. k. sockerhuset måste föras till andra delar af fabriken. Då det är en absolut omöjlighet att inom sockerhuset förvara den sirap, som tillverkas vid fabriken, och hvilken, beroende på det resultat undersökningen däraf lämnar, antingen skall återföras till fabriken eller gå bort såsom skattefri melass, blifva äfven extra kontrollåtgärder härvidlag nödvändiga. Att förbjuda omsmältning af socker och omarbetning af sirap skulle medföra en fullkomlig revolution inom hela arbetsmetoden vid de svenska sockerfabrikerna och bör således icke kunna ifrågakomma. Härtill kommer, att det i flera af fabrikerna är omöjligt att uppföra någon mur mellan det s. k. sockerhuset och den öfriga fabriken, och att i hvad fall som helst i de äldre fabrikerna blifver nödvändigt att mellan sockerhuset och den öfriga fabriken hålla tre (undantagsvis två) ingångar bevakade. I somliga fabriker torde det äfven vara omöjligt få plats till de föreskrifna vaktrummen.

I Kungl. Maj:ts förslag är icke föreskrifvet, att de dörrar, som från sockerhuset leda ut till fria luften, och hvilka äro nödvändiga för lastning af socker, skola vara bevakade.

Det torde äfven böra påpekas, att det är nödvändigt för fabrikerna att hafva smedja, maskin- och snickarverkstad, lagerrum m. m. inom fabriksbyggnaden, och att, i händelse bostadslägenhet för fabriken tjänstemän där förbjudes, i nuvarande dylika kunna inhysas kontrolltjänstemännen.

På grund af hvad nu anförts. och då däraf framgår, att kontrollkostnaden på grund af de lokala förhållandena i de gamla fabrikerna blifva ungefärligen lika dyra efter Kungl. Maj:ts förslag som efter kommittéförslaget, anser jag det senare i ifrågavarande afseende vara att föredraga framför Kungl. Maj:ts förslag. Dock torde beträffande fabriker, som äro belägna vid allmänna platser, såsom t. ex. gator och torg i städer samt stationsområden vid statens järnvägsstationer och vid hamn, hvarest öfvervakning lätt låter sig verkställa, en inskränkning kunna äga rum i anbringandet af galler för fönsterna.

I kommittéförslagets § 14 finnes föreskrifvet, att magasin, som tillhör fabriksområdet, men ligger utanför detsamma, skall ligga inom en

kilometers afstånd från fabriken. Denna bestämmelse, som uteslutits i Kungl. Maj:ts förslag, anser jag böra bibehållas.

I § 17 mom. 1 e) föreskrifves, att tillverkaren skall annäla det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänstemännen. Då, såsom nu blifver fallet, sådana fabriker komma under kontroll, som arbeta hela året, torde vara lämpligt, att tillverkaren må hafva flera än ett ombud.

I § 25 mom. 6 föreskrifves, att tillverkaren skall utan ersättning tillhandahålla kontrollpersonalen rum i fabriken närhet. Genom denna föreskrift tvingas fabriker uppföra nya boningshus för kontrollpersonalen, hvilket är en dryg extra beskattning. Kommitterade hade föreslagit i § 28, att tillverkaren skulle hafva rättighet uppbära en ersättning af en krona per rum per dag. Detta stadgande anser jag bättre äfven i så hänseende, att någon ersättning från tillverkaren till kontrollpersonalen, för att denne icke tager i anspråk sin rättighet att erhålla rum, icke kan ifrågakomma.

I mom. 7 af samma § lämnas föreskrift om att, då arbetet i sockerfabrik afslutats, kontrollpersonalen skall indragas. Det torde vara nödvändigt särskildt betona, att detta gäller råsockerfabriker, ty raffinaderierna måste för sin rörelse hållas öppna hela året, äfven sedan arbetet afstannat, enär det för dem är nödvändigt att så sköta sin försäljning, att de hela året rundt hafva socker på lager för att därmed förse sina kunder. Äfven vid råsockerfabriker torde det vara för litet tilltaget, att en tillsyningsman tjänstgör 35 dagar, enär råsockerfabriker icke kunna afsända sitt socker till raffinaderierna på en gång, utan måste företaga aflastningen successivt.

I § 28 föreskrifves, att tillverkaren skall hos förste kontrollören eller tillsyningsmannen göra skriftlig anmälan, då han vill uttaga socker, och därvid angifva dettas slag och vikten af hvarje kolli. Det är emellertid omöjligt att väga hvarje topp särskildt, utan måste dessa likasom hitintills vägas i större mängd på en gång. Äfven torde det vara omöjligt för tillverkaren att, innan uppvägningen i kontrollörens närvaro ägt rum, angifva någon vikt på det parti, som skall gå ut.

I § 47 mom. a) föreskrifves, att galler, järntrådsnät och vaktstugor första gången skola bekostas af staten. Härvidlag torde emellertid böra tilläggas, att äfven vaktrum böra på samma sätt bekostas. Dessutom torde det vara olämpligt, att staten endast bekostar en inhågnad af träplank. Dylika torde icke kunna hålla mer än högst 10 år, och synes det då vara för mycket begärdt, att tillverkaren skall åläggas underhålla dem för all framtid.

I samma § mom. b) föreskrives, att, därest afsevärda svårigheter möta för de äldre fabriker, Kungl. Maj:t kan meddela undantag. Det synes emellertid vara öfverensstämmande med rättvisa, att fabriker oinskränkt bibehållas vid sin nuvarande lagliga rätt att drifva sin tillverkning.

På grund af hvad jag sålunda anfört hemställes,
att Riksdagen behagade besluta, att i det förslag till förordning om beskattning af socker, som innehålles i Kungl. Maj:ts nådiga proposition n:o 76, följande förändringar göras:

att § 4 helt och hållet utgår;

att nuvarande § 5 mom. 1 må erhålla följande lydelse:

»Innan socker från fabrik eller allmänt socker-nederlag utlämnas till fritt bruk, skall den därå belöpande skatt inbetalas till landtränteriet i det län, där fabriken eller nederlaget finnes, eller, hvad fabrik eller socker-nederlag i Stockholm angår, till öfverståthållareämbetet; dock att, därest tillverkaren eller nederlagsinnehafvaren ställer säkerhet, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkännes, han må för en tid af tre månader åtnjuta anstånd med erläggande af skatt»;

att nuvarande § 10 erhåller följande lydelse:

»Fabriksbyggnaden skall vara fullständigt omgifven af ett minst två meter högt stängsel af sten eller järn, därest ej Kungl. Maj:t finner mindre fullständig anordning kunna medgifvas. Till stängslet må dock räknas brandmur, så ock till fabriken hörande byggnad, som till fabriksområdets utsida ej har annan öppning än sådan ingång, som är bevakad eller ställd under kronans lås, eller ock fönster, försedda med galler eller nät af järntråd med högst fem centimeter mellan stängerna eller trådarna.

Stängsel skall så anbringas, att detsamma ej ligger på mindre än fem meters afstånd från byggnad, som ej utgör del af stängslet.

För fabrik, som ligger vid öppen plats eller trafikerad gata i stad samt vid stationsområde å

statens järnvägar samt vid hamn, hvarest öfvervakning lätt låter sig verkställa, må förenkling i afstängningen mot ifrågavarande platser medgifvas af finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå»;

att nuvarande § 11 erhåller följande förändrade lydelse:

»I fabrik skall vid hvarje ingång, som icke i allmänhet hålles stängd, finnas vaktstugor eller vaktrum för de till ingångens bevakning anställda kontrollörer. Från lägenheten skall finnas fönster åt ingången till fabriken. För trafiken till och från fabriken må i stängslet ikring densamma i regeln icke hållas öppna mer än två ingångar om dagen och en om natten. Alla andra ingångar skola vara stängda med kronans lås, och få de vid behof öppnas allenast i kontrolltjänstemans närvaro»;

att nuvarande § 14 mom. 1 erhåller följande förändrade lydelse:

»Tillverkare äger att äfven utom fabriksområdet, men i fabriken närhet upplägga obeskattadt socker i magasin, som uteslutande användes till förvaring af sådant socker. Sådant magasin räknas till fabriken och skall stå under kronans lås. Såvida icke kontroll- och justeringsbyrån medgifver undantag, skall sådant magasin ligga inom en kilometers afstånd från fabriken»;

att nuvarande § 17 mom. 1 e) erhåller följande förändrade lydelse:

»det ombud, som i tillverkarens frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänstemännen, jämte, om han så önskar, en eller flera ställföreträdare för detta»;

att nuvarande § 25 mom. 6 erhåller följande lydelse:

»Är fabrik belägen utom stad, köping eller municipalsamhälle, vare tillverkare pliktig att på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande åt enhvar af den vid fabriken anställda kontrollpersonal till ett pris af en krona om dagen i fabriken närhet upplåta ett eldadt, städadt samt

med nödiga möbler och sängkläder försedt bopingsrum. Oafsedt fabriken belägenhet vare tillverkare ock skyldig att på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande åt enhvar af kontrollpersonalen, som sådant önskar, anskaffa lämplig kost mot en ersättning af två kronor om dagen. De i detta mom. omförmälda ersättningsbelopp afdragas från det vederbörande tillkommande arfvode och tillhandahållas tillverkaren genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande»;

att samma paragrafs 7:de mom. erhåller följande förändrade lydelse:

»Då arbetet i råsockerfabrik icke pågår och allt socker inlagts i magasin under kronans lås, skall förste kontrollör och kontrollörer återkallas och tillsynen vid magasinet öfverlämnas åt en af Kungl. Maj:ts befallningshafvande utsedd tillsyningsman, hvilken i arfvode af statsmedel erhåller 10 kr. för hvarje dag hans verksamhet i magasinet påkallas. Påkallas tillsyningsmannens åtgärd under tillverkningsåret mer än nittio särskilda dagar, skall ersättning för de öfverskridande dagarna gäldas af tillverkaren»;

att nuvarande § 28 mom. 1 erhåller följande förändrade lydelse:

»När socker skall uttagas från fabrik, göre tillverkaren hos förste kontrollören eller tillsyningsmannen skriftlig anmälan därom med angifvande af sockrets slag och kvantitet äfvensom huruvida sockret skall utlämnas till fritt bruk eller försändas till annan fabrik, allmänt sockernederlag eller tullkammare»;

att nuvarande § 47 mom. a) erhåller följande förändrade lydelse:

»De i §§ 9 och 10 omförmälda galler och järntrådsnät samt de i § 10 omförmälda vaktstugor och vaktrum skola första gången bekostas af staten. Detsamma gälle om de i § 9 omförmälda stängslen»;

att mom. b) af samma § erhåller följande förändrade lydelse:

»Därest afsevärda svårigheter möta att inskränka antalet af fabriken's ingångar till två eller att i öfrigt vidtaga föreskrifna anordningar vid fabrik, skall tillverkaren dock vara berättigad att fortfarande drifva sin rörelse, och skall kontrollen då ordnas enligt de föreskrifter, som kungl. kontroll- och justeringsbyrån har att lämna, på sådant sätt, att den blifver betryggande för staten och så litet som möjligt hindrande för tillverkaren».

Malmö den 27 mars 1905.

C. Faxé.